

N:o 36.

Ank. till Riksd. kansli den 11 april 1893, kl. 12 midd.

*Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring
i gällande bestämmelser rörande prestval.*

Enligt § 30 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883 skall val af prest verkställas öppet och i öfrigt sålunda, att valförrättaren uppropar de röstegandes namn i den ordning, hvori de i den justerade vallängden förekomma. Vid uppropet skall en hvar väljande för sig framträda till valbordet att sin röst på någon af de föreslagne afgifva. Är röstegandes namn två gånger uppropadt, utan att han sjelf eller ombud för honom framträdt och röst afgifvit, har han förlorat sin rösträtt.

Efter att hafva erinrat, huru som i hufvudstaden nyligen vidtagits den förändring, att enhvar röstegande får afgifva sin röst vid hvilken tid som helst under valförrättningens fortgång, anför herr *Gustaf Ericsson* i en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 79, i detta ämne hufvudsakligen följande.

Mot öppen omröstning vid prestval kunde samma invändningar göras, som bragt detta omröstningssätt i misskredit öfverallt, der det annars användts. Det tillfälle till påtryckning och obehörigt tvång på de väljande, som vore uteslutet vid omröstning med slutna sedlar, förefunnes i så mycket högre grad vid den öppna omröstningen, der enhvar kunde höra, huru den andre röstade, och därför utsätta honom för trakasserier och obehag. Dessutom kunde den öppna omröstningen lätteligen förrycka hela valresultatet, ity att en prestman lätteligen kunde

erhålla stor röstöfvervigt vid början af valet, utan att därför vara omfattad med flertalets sympatier, hvarigenom en oriktig föreställning hos en stor del väljande lätteligen uppkomme om omöjligheten att inverka på valets utgång; och man hörde därför ofta, att de, som tänkt rösta på andra prester, under valets fortgång afhålla sig från att deltaga i omröstningen, hvars utgång på detta sätt mycket väl kunde blifva ett helt annat, än man annars haft skäl att vänta.

Äfven det sätt, hvarpå den öppna omröstningen verkställes, vore förenadt med ganska betydande olägenheter. Skedde omröstningen efter namnupprop, medförde detta stor tidsförlust för den röstande, som ofta under flera timmar måste passa på tiden, då han skulle uppropas, för att icke gå sin rösträtt förlustig. Skulle åter enhvar rösta, så snart han efter ankomsten till kyrkan finge tillträde till valbordet, uppstode likaledes ofta stor tidsutdrägt med ty åtföljande obehag, då hans namn, bostad och qvarter måste i församlingens röstlängd uppsökas, och det allra helst, om valet leddes af en ovan och med röstlängden obekant valförrättare.

Ehuruväl äfven de val, som inom kommunen eller vid kyrkostämma med slutna sedlar förrättades, vore förenade med åtskilliga svårigheter, torde dock detta röstsätt äfven i det fall, som i motionen åsyftades, väntas kunna leda till icke ringa lättnad, såväl för valförrättaren som för den väljande menigheten. Det slutna omröstningssättet användes numera, då någon det begär, vid kyrkostämmor i allmänhet sedan år 1880 och i hufvudstaden sedan år 1891, och dess tilltagande användning syntes motionären vittna till fördel för dess lämplighet. Det funnes intet skäl, hvarför icke detta röstsätt skulle medföra enahanda förmåner äfven vid prestval.

På grund af hvad han sålunda anfört, föreslår motionären, att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring uti § 30 af kongl. förordningen den 26 oktober 1883 rörande »prestval» och deremot svarande särskilda föreskrifter för hufvudstaden och andra orter, att dessa val skola med slutna sedlar förrättas.

I motsats till motionären håller utskottet före, att prestval fortfarande såsom hittills bör ske öppet. Detta valsätt torde nemligen vara egnadt att långt bättre än den slutna omröstningen motsvara karakteren af en valhandling sådan som den ifrågavarande, för hvilken allt förhem-

ligande af valmännens ställning i frågan bör vara främmande. Praktiska hänsyn synas utskottet äfven tala för bibehållande af nu gällande valsätt. Enligt utskottets åsigt skulle nemligen i öfvervägande antalet fall den af motionären förordade anordningen ingalunda föranleda minskad tidsutdrägt, men väl en del olägenheter, egnade att i betänkelig grad förringa valhandlingens trygghet. I sådant hänseende torde vara till fyllest att erinra, hurusom möjligen inträffande namnförvexlingar, vid det öppna valsättets användande lätta att undvika, icke sällan skulle vålla allehanda valtrakasserier, och får utskottet på grund af hvad sålunda anförts hemställa,

att ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 april 1893.

På lagutskottets vägnar:

A. LILIENBERG.
